

Företags konkurs och arbetstagares rättigheter: vid överlåtelse av tillgångar inom ramen för ett prepack-förfarande har förvärvaren rätt att göra undantag från skyddet för arbetstagarnas rättigheter, om detta förfarande regleras i lag eller annan författning.

Heiploeg-koncernen (nedan kallad gamla Heiploeg) bestod av flera företag som var verksamma inom grossisthandel med fisk och skaldjur. Under åren 2011 och 2012 ådrog sig gamla Heiploeg betydande ekonomiska förluster och fyra av dess bolag ålades år 2013 böter på 27 miljoner euro för deltagande i en kartell. Eftersom ingen bank gick med på att finansiera böterna inleddes ett prepack-förfarande.

I nederländsk rätt är prepack-förfarandet ett förfarande som har sitt ursprung i rättspraxis och som syftar till att under konkursförfarandet möjliggöra en likvidation av det företag som driver verksamhet (going concern) för att på bästa sätt tillgodose borgenärernas intressen och upprätthålla sysselsättningen så långt som möjligt. De försäljningstransaktioner som genomförs inom ramen för detta förfarande av hela eller delar av företaget förbereds av en "tilltänkt konkursförvaltare", vars uppdrag bestäms av den behöriga domstol som utser honom och av de uppgifter som lämnats av denna domstol eller av den "tilltänkta konkursdomaren" som utses av samma domstol för detta ändamål och under vars tillsyn denne står. Vid ett eventuellt senare insolvensförfarande ska den domstolen kontrollera om dessa personer har följt samtliga instruktioner som lämnats och, om så inte är fallet, utse andra personer till konkursförvaltare och konkursdomare vid tidpunkten för konkursbeslutet.

I januari 2014 utsåg den behöriga domstolen, efter en begäran från gamla Heiploeg, två "tilltänkta konkursförvaltare" och en "tilltänkt konkursdomare". Samma månad försattes gamla Heiploeg i konkurs och samma personer utsågs till konkursförvaltare respektive konkursdomare.

Två nederländska bolag (nedan kallade nya Heiploeg), inskrivna i handelsregistret den 21 januari 2014, övertog merparten av gamla Heiploegs verksamhet på grundval av ett avtal om överlåtelse av tillgångar. I enlighet med detta avtal övertog nya Heiploeg anställningsavtalen avseende cirka två tredjedelar av de anställda i gamla Heiploeg för utförande av samma arbete, dock på mindre förmånliga villkor.

Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) (förbund för den nederländska fackliga rörelsen) överklagade det beslut genom vilket gamla Heiploeg försatts i konkurs. Överklagandet avslogs med motiveringen att konkursen hade blivit oundviklig och att ett undantag från skyddet för arbetstagarnas rättigheter vid företagsövelåtelser därför var tillämpligt i förevarande fall. Nya Heiploeg är följaktligen inte bundet av de arbets- och anställningsvillkor som var tillämpliga före överlåtelser.

Enligt direktiv 2001/23,¹ som syftar till att skydda arbetstagarna, särskilt genom att säkerställa att deras rättigheter skyddas vid företagsöverlåtelser, måste tre villkor vara uppfyllda för att detta undantag ska vara tillämpligt: överlåtaren ska vara föremål för ett konkursförfarande eller något motsvarande insolvensförfarande, detta förfarande ska inledas i syfte att likvidera överlåtarens tillgångar och ska stå under tillsyn av en behörig offentlig myndighet (eller en förvaltare som har utsetts av en sådan myndighet).

FNV överklagade detta avgörande till Hoge Raad der Nederlanden (Nederländernas högsta domstol) och gjorde därvid gällande att detta undantag inte var tillämpligt i ett prepack-förfarande och att arbetsvillkoren för den personal som övertogs därför skulle bibehållas.

Efter en begäran om förhandsavgörande från den domstolen har EU-domstolen slagit fast att förvärvaren, vid en överlåtelse som förbereds inom ramen för ett prepack-förfarande, såsom det som är aktuellt i förevarande mål, under förutsättning att detta förfarande regleras i lag eller annan författning, i princip har rätt att göra undantag från skyddet för arbetstagarnas rättigheter.²

Domstolens bedömning

Vad gäller villkoret att ett konkursförfarande eller ett motsvarande insolvensförfarande ska inledas i syfte att likvidera överlåtarens tillgångar³ konstaterar domstolen att överlåtarens insolvens i förevarande fall var oundviklig och att såväl konkursförfarandet som det föregående prepack-förfarandet syftade till att likvidera överlåtarens tillgångar, vilket hade meddelats. Överlåtelsen av företaget ägde dessutom rum under konkursförfarandet.

Syftet med undantaget från skyddet för arbetstagarnas rättigheter är att undanröja den allvarliga risken för en försämring av det överlåtna företags värde eller av levnads- och arbetsvillkoren för arbetstagarna, medan syftet med ett prepack-förfarande som följs av ett konkursförfarande är att erhålla högsta möjliga ersättning för borgenärskollektivet och att upprätthålla sysselsättningen i så stor utsträckning som möjligt. Domstolen tillade att ett prepack-förfarande, i syfte att likvidera ett bolag, inleds för att öka chanserna för betalning av borgenärernas fordringar. Följaktligen kan prepack-förfaranden och konkursförfaranden tillsammans anses syfta till likvidation av företaget i den mening som avses i artikel 5.1 i direktiv 2011/23, under förutsättning att prepack-förfarandet regleras i lag eller annan författning för att uppfylla kravet på rättssäkerhet.

Domstolen konstaterade vidare att det prepack-förfarande som är aktuellt i det nationella målet kan anses ha genomförts under tillsyn av en behörig offentlig myndighet, såsom krävs enligt artikel 5 i direktiv 2011/23, under förutsättning att nämnda förfarande regleras i lag eller annan författning. Den "tilltänkta konkursförvaltaren" och den "tilltänkta konkursdomaren" utses nämligen av den domstol som är behörig avseende prepack-förfarandet, vilken definierar deras uppgifter och, när konkursförfarandet senare inleds, kontrollerar hur dessa uppgifter har utförts och beslutar om samma personer ska utses till konkursförvaltare och konkursdomare i konkursförfarandet.

Vidare genomförs den under prepack-förfarandet förberedda överlåtelsen först efter det att konkursförfarandet har inletts, eftersom konkursförvaltaren och konkursdomaren kan vägra att genomföra överlåtelsen om de anser att överlåtelsen strider mot överlåtarens borgenärers intressen. Dessutom ska den "tilltänkta konkursförvaltaren" inte bara redogöra för den förberedande fasen i konkursrapporten, utan kan även ådra sig skadeståndsansvar på samma villkor som konkursförvaltaren.

---

¹ Rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter (EGT L 82, 2001, s. 16), artikel 5.1.

² Det rör sig om de rättigheter som föreskrivs i artiklarna 3 och 4 i direktiv 2001/23. Artikel 3.1 första stycket i direktivet rör övergång av rättigheter och skyldigheter på grund av anställningsavtal eller anställningsförhållanden mellan överlåtaren och förvärvaren, medan det enligt artikel 4.1 första stycket är förbjudet att säga upp arbetstagare endast på grund av överlåtelsen.

³ Domstolen gjorde härvid åtskillnad mellan det aktuella prepack-förfarandet och det förfarande som ledde fram till domen av den 22 juni 2017, Federatie Nederlandse Vakvereniging m.fl., [C-126/16](#) (se även [pressmeddelande nr 70/17](#)), genom att ange att det sistnämnda förfarandet inte avsåg likvidation av det berörda företaget.

PÅPEKAND: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127